

## PUBLICATIES / ZEVEN ZONDEN - LUST

TREND: ZEVEN ZONDEN

# ZEVEN ZONDEN - LUST

*Trendwatchers Mabel Nummerdor en Jeanneke Scholtens onderzochten in hun boek 'Holy Fuck' de toekomst van seks en duiken nu voor ons in de Brabantse cijfers. Ze geven een inkijkje in wat Lust, in haar breedste zin, betekent voor ons' Brabantse toekomst.*

Lust. Ook wel begeerte, verlangen, trek. We koppelen Lust vaak direct aan seks. Onderhevig aan uitgebreide geldende normen en zeker niet vrij van taboes.

Toch is er vrijwel niemand die niet dagelijks gevoelens van Lust ervaart. Bovendien speelt deze zonde een grotere rol in de Brabantse samenleving dan je in eerste instantie zou denken. Lust heeft invloed op welke partner we kiezen, of we überhaupt een partner kiezen, hoe we wonen, hoe gezinnen er uitzien, op gezondheid en welzijn en op hoe we gebruik maken van technologie.

Trendwatchers **Mabel Nummerdor en Jeanneke Scholtens** duiken voor ons in de Brabantse cijfers. En geven een inkijkje in wat Lust, in haar breedste zin, betekent voor ons' Brabantse toekomst.



## AUTEURS



FOTOGRAFE: VALENTINA VOS

### MABEL NUMMERDOR

TIJDSGEESTVERKENNER



Als tijdsgeestverkenner schrijft en spreekt Mabel over persoonlijke curiosa en maatschappelijke trends. Ze schreef samen met Jeanneke het boek HOLY FUCK: op expeditie naar de toekomst van seks. Eerder verscheen van haar hand het boek Miss Marketing.



FOTOGRAFE: VALENTINA VOS

## JEANNEKE SCHOLTENS

BURO ZORRO - TOEKOMSTONDERZOEKER



Jeanneke is toekomstonderzoeker, spreker en eigenaar van Buro Zorro. Samen met Mabel schreef ze het boek HOLY FUCK: op expeditie naar de toekomst van seks. Met het team van Buro Zorro doet zij toekomstverkenningen voor de zakelijke markt en de overheid.

*“Op verkenning naar de zonde die 75 procent van de Nederlandse bevolking het afgelopen jaar beging ...”*

MABEL EN JEANNEKE

En zo belanden we bij de zonde die sinds mensenheugenis garant staat voor de meest aangrijpende verhalen die ooit zijn verteld. De zonde die de menselijke soort in stand houdt. De zonde die 75 procent van de Nederlandse bevolking het afgelopen jaar beging. De zonde die raakt aan de liefde, het lijf en de medemenselijkheid, maar ook schuurt langs thema's als verslaving en macht. We gaan het hebben over de zonde lust in het algemeen en seksuele lust in het bijzonder. De afgelopen vier jaar zijn wij, Jeanneke Scholtens en Mabel Nummerdor, verzonken geraakt in een expeditie naar de toekomst van seks. In het dagelijks leven zijn wij doodnormale toekomstonderzoekers, maar met ons boek 'Holy Fuck op

expeditie naar de toekomst van seks'[1], maakten wij een uitstapje naar de vleselijke lusten van de mens.

### **Hoe doe je dat eigenlijk, de toekomst verkennen?**

Het is goed om te weten dat toekomstonderzoekers niet te benijden professionals zijn. Ons werk staat in het teken van de grootst mogelijke vorm van onzekerheid. Een toekomstonderzoeker, met een geuzennaam 'trendwatcher' genoemd, beroept zich in de dagelijkse praktijk op exploratief onderzoek. Het ontbreekt ons veelal aan de kwantitatieve toetsing waar beleidsmakers en strategiebouwers vaak zo naarstig naar zoeken om geen verkeerde afslagen te bewandelen. Natuurlijk kijken wij ook naar de cijfers van bijvoorbeeld het CBS en geeft kwantitatief consumentenonderzoek ondersteuning in ons denken, maar ons werk begint vooral dáár waar empirische data nog niet voorhanden zijn. We verkennen de meest uiteenlopende toekomsthypotheses door te zoeken op plekken waar je in eerste instantie niet kijkt.

Onze hypotheses ontstaan vanuit minuscule trendsignaleringen: kleine ontwikkelingen, initiatieven, gebeurtenissen, producten en diensten die mogelijk duiden op een verandering in mentaliteit, aandacht of gedrag. Hiervoor volgen we designers, kunstenaars, filmmakers en ook koplopers en afhakers in het bedrijfsleven. Ons onderzoek speelt zich dus vooral af aan de rafelranden van de maatschappij, waar de ontwikkelaars en vernieuwers zich bevinden. Op basis van wat hier gebeurt, trekken we lijnen tussen de signalen die we vervolgens doorvertalen naar potentiële toekomstscenario's.

Lang niet altijd bevestigen datasets uit het heden onze bevindingen. Als wij in staat waren om trends en scenario's te formuleren louter gebaseerd op het doortrekken van trendlijnen, dan zouden wij geen rol hebben. We proberen ons blikveld juist te richten op ontwikkelingen die buitengewoon, tegendraads of onvoorstelbaar zijn. De toekomst ontvouwt zich veelal op een manier die vooraf als ongeloofwaardig wordt gezien. Ook heeft trendwerk als doel om mens en organisatie te trainen in de competentie van toekomstflexibiliteit, wat vraagt om het oprekken

van ons voorstellingsvermogen.

Zonden lenen zich meer dan uitstekend voor een toekomstverkenning, omdat ze haarscherp weergeven waar de pijn zit. Omdat ze duiden wat als onacceptabel gedrag wordt beschouwd. Maar ook omdat ze laten zien wanneer de tijdsgeschiedenis verandert: wanneer oude zonden niet meer zo zondig zijn en nieuwe zonden langzaam de kop opsteken.

*“Zonden lenen zich meer dan uitstekend voor een toekomstverkenning, omdat ze haarscherp weergeven waar de pijn zit. Maar ook omdat ze laten zien wanneer de tijdsgeschiedenis verandert.”*

### **Sexpeditie**

Welbeschouwd is seks, als op zichzelf staande activiteit, geen zonde. Het voortbestaan van de menselijke soort is ermee gemoeid, althans nu nog. In het licht van de oorspronkelijke duiding van de zonde, was met name wellust de verwerpelijke zaak. Grenzeloze overgave aan datgene wat lekker, zalig of verrukkelijk is, letterlijk gericht op de lageregelegen lichaamsdelen van de mens.

Speciaal voor de provincie Noord-Brabant, toch een beetje de bourgondische lekkerbek van ons land, stelden wij het seksmenu van de toekomst samen. Als ingrediënten gebruikten we onderzoek en gegevens over het liefdes- en seksleven van Brabanders, die we mixten en matchten met trends die we tegenkwamen tijdens onze sexpeditie. De trendlijst is opgesierd met een uitgebreid vijfgangenmenu. We hopen dat het je verrassend heerlijk zal smaken.

*“Speciaal voor Brabant, de bourgondische lekkerbek van ons land: het seksmenu van de toekomst.”*

## MENU VAN ZONDIGE WELLUST

Wat staat er op het trendmenu?

### **1. Vergrijzing**

*Een amuse van vieil amour*

### **2. Individualisering**

*Gepocheerd solobestaan geserveerd met een mik van 'ik'*

### **3. Technologisering**

*Rauwe robot met virtuele vinaigrette*

### **4. Gezondheid & welzijn**

*Selectie van regionale libidostoppers*

### **5. Nieuwe burgers (of vervangingsgraad)**

*Profiterol van conceptiepromotie*

## TREND 1: VERGRIJZING EEN AMUSE VAN VIEIL AMOUR

Seks en wellust zijn zaken die iedereen maar wat graag associeert met jong en jeugdig. Het lijf strak en functionerend, de geest flexibel en gewillig, de hormonen in staat van paraatheid. Uit onderzoek blijkt dat jongeren vaker seks hebben dan ouderen, maar dit cijfer wordt enorm beïnvloed. Meer en meer ouderen zijn namelijk alleengaand én een regelmatige vrijpartij is nu eenmaal beter beschikbaar met een vaste partner. De cijfers van de prognoses van leeftijdsopbouw binnen Noord-Brabant laten een eenduidig beeld zien: Brabant vergrijst. In de nabije toekomst van Brabant voorzien wij dan ook een groeiende aandacht voor oude liefdes, vieil amour .

Scheidingen op iets hogere leeftijd komen steeds vaker voor [3], waarmee de datingmarkt onder ouderen groeit. Het gebruik van

Tinder en andere online dating-programma's is allang niet meer alleen voorbestemd voor twintigjarige singles.

Seriële monogamie is daarnaast een trend die we veel meer gaan zien: liefdes per levensfase in plaats van de eeuwige liefde, een leven lang één partner. Deze trend wordt allereerst gedreven door de stijgende levenswachting. Vroeger had je het na je pensionering nog hooguit tien jaar uit te zingen met je eega. Dit verandert compleet wanneer onze levensverwachting zelfs de honderd jaar overstijgt. Als we langer gezond zijn en ouder worden, verwachten we dat mensen vaker de stap zetten naar een echtscheiding en/of nieuwe liefde. Hierbij speelt een groeiende economische zelfstandigheid van beide partners uiteraard ook een rol. Om nog een stapje verder te gaan: in deze loveolution zien wij ook openingen ontstaan voor een grotere acceptatie van polyamoureuze relaties.

Seniorseks wordt steeds meer bespreekbaar nu de maatschappij seks als vast onderdeel van de nationale volksgezondheid beschouwt. Designers en productontwerpers spelen hier gretig op in door voortaan rekening te houden met veranderende seksuele wensen van mensen op hogere leeftijd.

De groeiende maatschappelijke acceptatie van erotiek boven je vijftigste sluit aan bij een bredere acceptatie van verschillen in seksuele voorkeuren. Daarnaast speelt de vitaliteit van ouderen hierin een rol. Vergeet niet dat de zeventigers van nu jong waren in een hippie-periode die op vele fronten een stuk minder preuts was dan de huidige tijdsgeest. Vrije seks is een uitvinding van deze babyboomers. Zij gebruikten als eersten de anticonceptiepil en gingen zodoende lossere verhoudingen aan, zonder daarvoor meteen met een huwelijk te moeten betalen. De ouderen van nu waren grotendeels verantwoordelijk voor de explosie van seks in de media in de jaren tachtig en negentig. Reken maar dat deze generatie nog heel lang seksueel actief blijft en manieren, producten en diensten blijft (onder)zoeken om zo lang mogelijk van het libido en intimiteit te genieten.

Toch heeft het feit dat seks zo zichtbaar is geworden in de media

ook een bepaalde mate van onvrijheid gecreëerd. Er lijkt een heersende norm te bestaan over wat goede, gezonde seks is. In de toekomst neemt de roep om privacy verder toe en verwachten we dat seks weer meer een persoonlijke zaak wordt. De afgelopen jaren heeft de acceptatie van homoseksualiteit een positieve ontwikkeling doorgemaakt in Brabant. Steeds minder dicteren de kerk of andere instanties een norm ten aanzien van seks. De acceptatie van divers seksueel gedrag groeit. Er ontstaat ruimte voor een breder seksmenu. [5]

*“In de nabije toekomst van Brabant groeit de aandacht voor oude liefdes, veel amour. Er is een groeiende maatschappelijke acceptatie van erotiek boven je vijftigste.*

”

De komende decennia groeit het aantal 65-plussers met ongeveer 260.000 mensen: van ruim 470.000 in 2016 naar ongeveer 730.000 in 2040 (figuur 6.1). Dat is een groei van 55 procent. Daarnaast neemt de levensverwachting toe. Voor mannen neemt deze toe van 79,7 jaar in 2015 tot 85,5 jaar in 2050 (+ 5,8 jaar). Voor vrouwen loopt de gemiddelde levensduur op van 83,1 jaar tot 89 jaar in 2050 (+ 5,9 jaar). [2]

[2] Provincie Noord-Brabant (2017) *De bevolkings- en woningbehoefteprognose Noord-Brabant, Actualisering 2017*



Seksuele activiteit (zowel solo als met een partner) neemt af met het ouder worden. Van de 25- tot en met 39-jarigen had 85 procent het laatste half jaar seks met een partner. Onder 70-plussers is dat 51 procent. Naast leeftijd heeft dit vooral te maken met het al dan niet hebben van een partner. Van de 70-plussers met een partner had 62 procent de afgelopen zes maanden seks.<sup>[4]</sup>

[4] De Graaf, H. Wijsen, C. (2017) *Seksuele Gezondheid in Nederland*, 2017, Rutgers

## **TREND 2: INDIVIDUALISERING GEPOCHEERD SOLOBESTAAN GESERVEERD MET EEN MIK VAN 'IK'**

We individualiseren als land op alle mogelijke fronten, te beginnen met de toename van eenpersoonshuishoudens en het aantal alleenstaanden.

De economische en maatschappelijke noodzaak om met een partner een gezin te stichten neemt zienderogen af. We maken steeds minder keuzes gericht op verwachtingen van buitenaf. We worden juist gestimuleerd om keuzes te maken waarmee we het beste uit ons eigen individuele bestaan halen.

De groei en interventie van datingplatforms maken dat mensen veelal op zoek zijn naar de perfecte partner. In de toekomst zullen op feromonen gestoelde algoritmes nog veel beter in staat zijn om voor ons de ideale, prachtige, nimmer zeurende en tot in de eeuwigheid gepassioneerde levenspartner te vinden. De harde realiteit blijft uiteraard dat langdurige liefdesrelaties gepaard gaan met frustraties en ongemak, iets wat we in de toekomst steeds ingewikkelder vinden om te aanvaarden.

Bedenk je dan dat met één druk op de knop een nieuwe voorraad potentieel perfecte partners klaarstaat om mee verder te leven. Wellicht vinden we het straks oncomfortabel dat we niet hetzelfde kunnen doen met collega's, politici en dienstverleners en wordt het steeds lastiger om contact te maken met mensen die over het algemeen toch over eigenaardigheden en onvolkomenheden beschikken.

Duidelijk is dat we in de toekomst vaker en langere periodes single door het leven zullen gaan, wat betekent dat overheden en producenten hun producten en diensten veel meer moeten afstemmen op eenpersoonshuishoudens en eenoudergezinnen.

De 'ik' staat centraal op het toekomstige seksmenu én daarmee meer soloseks en relatietherapie met jezelf. Zalig enerzijds, omdat je je niet of minder hoeft aan te passen aan de aanwezigheid van een imperfect, dus irritant ander menswezen. Anderzijds missen we die ander, hoe onvolmaakt ook. De lichamelijke troost en een gezamenlijk verleden om verdriet of vreugde mee te delen. Onze premier Mark Rutte riep onlangs op om met elkaar het eenzaamheidsvirus te bestrijden. Maar de strijd tegen deze aandoening zal een strijd van een lange adem zijn, aangezien de nieuwtijdsburger het extreem moeilijk vindt om zich te binden en om zichzelf minder centraal te stellen.

*“In de toekomst zullen we vaker en langere periodes single door het leven gaan. De 'ik' staat centraal op het toekomstige seksmenu én daarmee meer soloseks en relatietherapie met jezelf.”*

Groeit het aantal huishoudens in Noord-Brabant in de periode tussen 2017 en 2050 nog met bijna 12 procent, de bevolking groeit in diezelfde periode met slechts 5

procent. Deze relatief sterkere toename van het aantal huishoudens hangt samen met vergrijzing en individualisering. Hierdoor groeit vooral het aantal eenpersoonshuishoudens sterk (figuur 8.1). Tot 2050 komen er 135.000 eenpersoonshuishoudens bij, wat de huishoudensgroei (meer dan) volledig verklaart. Het aantal alleenstaanden groeit hiermee met bijna 35 procent. In 2050 bestaat ruim 42 procent van alle huishoudens in Brabant uit een eenpersoonshuishouden. In 2000 lag dat percentage nog op 28 procent (figuur 8.2). Tegenover de groei van het aantal alleenstaanden staat een afname van het aantal (al dan niet gehuwde) paren. [6]

[6] Provincie Noord-Brabant (2017) *De bevolkings- en woningbehoefteprognose Noord-Brabant, Actualisering 2017*

De ervaring van eenzaamheid ligt in Brabant rond het gemiddelde niveau in Nederland, terwijl eenzaamheid in grote steden als Amsterdam, Den Haag en Rotterdam boven het landelijk gemiddelde ligt. [7]

[7] CBS en RIVM (2016) Cijfers over eenzaamheid, <https://www.rivm.nl/media/eenzaamheid/>

### **TREND 3: TECHNOLOGISERING RAUWE ROBOT MET VIRTUELE VINAIGRETTE**

In menselijke vorm lijkt de ideale partner maar moeilijk te vinden. Het is dan ook niet gek dat we in de toekomst op zoek gaan naar partners die gedreven worden door technologie, die naadloos inspelen op onze individuele wensen. Nu nog gebruiken we digitale media, met name voor het vinden van een liefdes- of sekspartner. [8] Online porno lijkt ook steeds vaker een gemakkelijk surrogaat voor het echte werk.

Binnen een tijdsbestek van tien jaar verwachten wij dat virtuele liefde en seks een vlucht nemen. We maken meer en meer gebruik van diverse media om onze lusten te vieren. De opkomst van VR-porn is nu nog wat korrelig en staat in de kinderschoenen, maar weldra zal het beeld worden aangevuld met voorwerpen of verschijningen die ons door middel van aanraking fysiek kunnen stimuleren. [9]

Stel je voor dat alles waar je ooit over gefantaseerd hebt, werkelijkheid wordt in een nieuwe virtuele dimensie. Dat je nooit meer jarenlang verliefd hoeft te hunkeren naar die ene collega of popster, maar dat alles virtueel realiseerbaar is. Wat zou dat doen met het fenomeen verlangen? Zou verlangen dan nog wel bestaan?

De kans bestaat dat we met aanwezigheid van alle virtuele wellust een grens overstappen. Een grens waarin we verslaafd raken aan alle seksuele prikkels, en niet meer bij zinnen komen.

*“Binnen een tijdsbestek van tien jaar verwachten we dat virtuele liefde en seks een vlucht nemen. We maken meer en meer gebruik van diverse media om onze lusten te vieren. ”*

Niet alleen Pornhub signaleert een forse toename van het aantal bezoekers, ook het Nederlandse

softwarebedrijf FeelRobotics, dat technologie voor sekssites en op afstand bestuurbare speeltjes ontwikkelt, spreekt van een opvallende piek. Sinds de afkondiging van de coronamaatregelen is het aantal bezoekers op de zogenoemde haptische sekswebsite islive.nl met gemiddeld 45 procent toegenomen. [10]

[10] AD (2020) Door coronacrisis kijken Nederlanders meer porno dan normaal, <https://www.ad.nl/binnenland/door-coronacrisis-kijken-nederlanders-meer-porno-dan-normaal-seks-is-nu-de-ultieme-afleiding~ada57b65/>

## **TREND 4: GEZONDHEID EN WELZIJN SELECTIE VAN REGIONALE LIBIDOSTOPPERS**

Rutgers, kenniscentrum seksualiteit, concludeert tevreden dat Nederlanders over het algemeen een gelukkig seksleven hebben. Toch zagen wij meerdere kleine trends die mogelijk in de toekomst tot een Sexit leiden.

Jongeren hebben op steeds latere leeftijd voor de eerste keer seks, laat langlopend onderzoek van Rutgers zien. [11]  
Gezondheidsonderzoekers vinden het opschuiven van die ontmaagdingsleeftijd een positieve zaak. Wanneer mensen op latere leeftijd voor het eerst seks hebben, is er meer kans dat ze het veilig doen en dat het minder vaak onder (sociale) druk plaatsvindt. Belle Barbe, influencer op het gebied van seks education, ziet ook een negatieve kant. In een Instagram-wereld waarin alles perfect oogt, is seks een uitermate onoverzichtelijk fenomeen. Het is rommelig, lang niet altijd succesvol en kwetsbaar. Het lijkt alsof jongeren ervoor terugdeinzen, omdat die kwetsbaarheid ze een beetje faalangstig maakt en het lastig is te accepteren dat seks ook een beetje kan mislukken (net zoals de rest van het leven, maar dat geheel terzijde).

Goede seks gaat over het vermogen om je te verbinden met een ander mens, in welke hoedanigheid dan ook. Onder meer door technologie lijken we steeds minder vaardig te worden in dat verbinden met andere mensen. Daarnaast blijkt uit de seksmonitor dat we steeds minder vaak seks hebben (dit geldt voor alle leeftijden).

De nieuwtijds-erotiek brengt nieuwe uitdagingen met zich mee, die nog niet altijd onderdeel zijn van de seksuele voorlichting. De informatie die kinderen op scholen krijgen over seks, ervaren ze als matig. Ze geven de voorlichting gemiddeld een cijfer vijf. Daarin zou een enorme verbetering kunnen plaatsvinden. [12]

Daarnaast zien we mensen zoeken naar vervangingen van seks. Zo is eten steeds meer een onderdeel van een wellustig bestaan. Of sporten, waar we ons al zwetend en vol overgave instorten. Misschien was seks lange tijd een van de weinige altijd voorradige geneugten van het leven, toen eten en vermaak schaarser waren. Nu worden smartphones vaker liefdevol beroerd door mensen dan de partners, die liefdevol naast hen ook mobiel gevangen zitten. De kans bestaat dat seks langzaam maar zeker aan macht inboet als grote genotsleverancier. Jammer ... of wijsheid. Dat mag jij zelf bepalen.

*“Meerdere trends, waaronder technologie, zorgen in de toekomst mogelijk voor een Sexit. De kans bestaat dat seks langzaam maar zeker aan macht inboet als grote genotsleverancier.”*

Ongeveer 10 procent van de jongeren in Brabant heeft weleens een seksfilmpje of een naaktfoto naar iemand anders gestuurd. [13]

[13] GGD Hart voor Brabant (2017) Seks onder je 25<sup>e</sup> In

## GGD-regio Hart voor Brabant

### **TREND 5: NIEUWE BURGERS PROFITEROL VAN CONCEPTIEPROMOTIE**

Zoals we al benoemden bij veel amour neemt de vergrijzing in Brabant sterk toe, wat uiteindelijk leidt tot een natuurlijk afname van de bevolking. Sinds het begin van de jaren dertig overtreft de sterfte het aantal geboorten en slaat de natuurlijke aanwas om in een natuurlijke afname. Dat neemt niet weg dat de groei door migratie naar verwachting nog wel doorloopt, ook voor Brabant waar seizoenswerkers en asielzoekerscentra een positieve bijdrage leveren aan de prognose.

Een negatieve vervangingsgraad is geen positief scenario voor de provincie Brabant. Ook andere landen zien het lage geboortecijfer als een probleem. Bedrijven en overheden bedenken daarom campagnes. Een voorbeeld is *Do It for Denmark* [15], een promotiecampagne opgezet vanuit de reisbranche om meer seks te hebben en meer kinderen te krijgen. Ook in België werden mensen opgeroepen om donderdagen vrij te plannen voor *date night*. Hoe zal de gemiddelde Brabander zijn aan te sporen om meer te vrijen voor bevolkingsgroei?

De technologisering die we eerder al bespraken kan ook van invloed zijn op de verwekking van nieuwe Brabanders. Steeds vaker worden zwangerschappen en bevallingen in handen van technologie gelegd. Het voornaamste voorbeeld daarvan is de toename van bevallingen in het ziekenhuis in plaats van thuis. Het is niet ondenkbaar dat ook verwekkingen in de toekomst een zaak worden van de medische wereld. Deels gebeurt dit al door middel van IVF. Jonge mensen stellen het krijgen van kinderen uit wanneer de loopbaan net op het juiste moment in de lift zit. Het is niet langer ongewoon om als veertiger je eerste kind te krijgen. Mogelijk verschuift medische ondersteuning dit moment naar een

nog latere leeftijd. Speculatief design speelt al even met het idee van een kunstmatige baarmoeder. Waarom de vrouw overmatig belasten als de foetus ook veilig in een hypertechnologisch ei kan volgroeien? Ondenkbaar? Wetenschappers doen al uitgebreid proeven, zo berichtte de NOS in 2017 toen voor het eerst een lam in een kunstmatige baarmoeder tot leven werd gebracht. [16]

*“Hoe zal de gemiddelde Brabander zijn aan te sporen om meer te vrijen voor bevolkingsgroei?”*

Verwacht wordt dat het gemiddeld kindertal de komende jaren licht oploopt tot een (verder) stabiel verondersteld niveau van 1,75 kinderen per vrouw. Momenteel wordt dat niveau niet gehaald. Zo is het gemiddeld kindertal in Brabant de laatste jaren teruggelopen tot 1,64 in 2015. Voor de prognoseperiode is evenwel verondersteld dat de vruchtbaarheidscijfers de komende jaren weer wat zullen oplopen. Dit betekent dat in grote lijnen geen veranderingen meer worden verwacht in de leeftijdsspecifieke vruchtbaarheid. Nu de effecten van uitstel op jonge leeftijd en inhaal op hogere leeftijd goeddeels uitgewerkt lijken te zijn, zal het gemiddeld kindertal per vrouw vrij stabiel blijven, al kunnen er natuurlijk altijd fluctuaties optreden naar aanleiding van onvoorziene, tijdelijke verstoringen. De recente financieel-economische crisis is van invloed (geweest) op de vruchtbaarheidscijfers. Maar bijvoorbeeld ook de flexibilisering op de arbeidsmarkt speelt een rol, waardoor nieuwe generaties jongeren minder snel ‘gesetteld’ raken. [14]

[14] Provincie Noord-Brabant (2017) *De bevolkings- en woningbehoefteprognose Noord-Brabant, Actualisering 2017*



Tegenwoordig bevalt ongeveer dertig procent van de Nederlandse zwangeren thuis. In de jaren vijftig en zestig was dat zeventig procent. De rest van de vrouwen beviel in het ziekenhuis of in een kraamkliniek. [17]

[17] Beroepsorganisatie van en voor verloskundigen KNOV (2015) Bevalling in Nederland steeds medischer, <https://www.knov.nl/actueel-ov...>

## DE LUXE VAN WELLUST

Wij hebben in dit schrijven onze blik laten gaan over de seksuele invulling van lust, wellust. Luxuria is de oorspronkelijke Latijnse benaming voor deze derde hoofdzonde. Deze benaming geeft te denken. Is seksuele behoeftebevrediging een vorm van luxe? Niet als je naar de beschikbaarheid van pornokanalen en websites kijkt. Niet als je via Tinder of Happn ook als vrijgezel heel gemakkelijk aan je trekken kunt komen. Niet als je gelukkig getrouwd bent en iedere zondagochtend en vrijdagavond het huwelijk kan consumeren. Maar als we verder de toekomst inkijken – en alle trends van technologisering, individualisering en vergrijzing realiteit zien worden – dan kan de echte ouderwetse lijfelijke liefdesseks zomaar veranderen in een enorm luxeproduct. Luxe, omdat deze schaars wordt. Onze liefde voor technologie lijkt de liefde voor mensen steeds meer te overstijgen, óók de lichamelijke variant. Waar we nu het vizier van wellust hebben gericht op seks, ligt de nieuwe zonde van lust wellicht meer in de richting van technofilie. Het niet meer in staat zijn om te leven zonder de prikkels en het comfort die technologie de mensheid biedt. De

doorlopende behoefte aan het vasthouden en beroeren van onze smartphones wijst al een heel eind in de richting van die toekomst.

*“Onze liefde voor technologie lijkt de liefde voor mensen steeds meer te overstijgen, óók de lichamelijke variant. Waar we nu het vizier van wellust hebben gericht op seks, ligt de nieuwe zonde van lust wellicht meer in de richting van technofilie. Het niet meer in staat zijn om te leven zonder de prikkels en het comfort die technologie de mensheid biedt. ”*

## **NABRANDER, GESCHREVEN IN HET HIER EN NU**

*28 maart 2020*

*En toen bevonden we ons plotsklaps in een situatie waarin we aan den lijve ondervinden wat een luxe het is om de medemens fysiek in je nabijheid te hebben. In het voorjaar van 2020 zorgde de uitbraak van het coronavirus ervoor dat social distancing de nieuwe norm werd. In de anderhalvemetersamenleving is menselijke aanraking zonder latex handschoenen het nieuwe taboe. Ineens was hij daar, die zwarte zwaan. De toekomst die we ons allemaal niet hadden kunnen voorstellen. Leven op afstand. Intimiteit, in welke vorm dan ook, gedragen door technologie. De huidhonger van demente ouderen in verzorgingstehuizen die niet begrijpen waar hun naasten blijven. Maar ook die van alleenstaande jongeren die niet meer naar hun job kunnen en voor wie daten hooguit een afstandswandeling is. En wat te denken van de huidhonger van ouders van gezinnen in quarantaine, waarbij iedere vorm van privacy aan de wilgen wordt gehangen? Wanneer deze zwarte zwaan, dit onvoorziene*

*scenario, voorbij zwemt, ervaren we dan niet massaal de behoefte aan de ongekende 'luxuria', lijflijke wellust van huid op huid, van mens tot mens, van onze kruin tot in onze tenen?*

*Wie weet leidt die zwarte coronazwaan op den duur tot een trendbreuk, namelijk een onverwachte toename van het Brabantse bevolkingsaantal geheel tegen alle ontwikkelingen in. Brabanders maken momenteel wellicht meer baby's dan ooit. Een groot deel van de bevolking leert ten tijde van Corona dat werken op afstand veel effectiever is dan het eindeloos hangen in kantoortuinen. Daarmee zien velen misschien hun kans om het individuele stadse leven, waar het afgesloten park het enige nabije groen is, te verruilen voor het Brabantse land met meer lucht, ruimte en vriendelijkheid. Waar generaties nog gemoedelijk met elkaar in het café zitten. Waar men geniet van alle geneugten en zonden van het leven.*

*Was getekend,  
Mabel Nummerdor en Jeanneke Scholtens*

Bronnen:

[1] Nummerdor, M, Scholtens, J. (2017) *Holy Fuck op Expeditie naar de toekomst van seks*, S2 Uitgevers

[2] Provincie Noord-Brabant (2017) *De bevolkings- en woningbehoefteprognose Noord-Brabant*, Actualisering 2017

[3] Centraal Bureau Statistiek (2015) Meer Echtscheidingen, <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2015/37/meer-echtscheidingen>

[4] De Graaf, H. Wijsen, C. (2017) *Seksuele Gezondheid in Nederland*, 2017, Rutgers

[5] Rubin, G. (1984). Thinking Sex: Notes for a Radical Theory of the Politics of Sexuality. In Carole Vance, ed., *Pleasure and Danger*. New York, VS: Routledge.

[6] Provincie Noord-Brabant (2017) *De bevolkings- en*

*woningbehoefteprognose Noord-Brabant, Actualisering 2017*

[7] CBS en RIVM (2016) Cijfers over eenzaamheid,

<https://www.rivm.nl/media/eenzaamheid/>

[8] CBS (2016) Partner steeds vaker via internet of werk,

<https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuw...>

[9] Press Office (2017, mei). The 'reality' of virtual reality pornography. Geraadpleegd in juli 2017, van <http://www.ncl.ac.uk/press/news/2017/...>

[www.ncl.ac.uk/press/news/2017/...](http://www.ncl.ac.uk/press/news/2017/...)

[10] AD (2020) Door coronacrisis kijken Nederlanders meer porno dan normaal, <https://www.ad.nl/binnenland/door-coronacrisis-kijken-nederlanders-meer-porno-dan-normaal-seks-is-nu-de-ultieme-aflleiding~ada57b65/>

[11] De Graaf, H. Wijsen, C. (2017) *Seksuele Gezondheid in Nederland*, 2017, Rutgers

[12] GGD Hart voor Brabant (2017) Seks onder je 25<sup>e</sup> In GGD-regio Hart voor Brabant

[13] GGD Hart voor Brabant (2017) Seks onder je 25<sup>e</sup> In GGD-regio Hart voor Brabant

[14] Provincie Noord-Brabant (2017) *De bevolkings- en woningbehoefteprognose Noord-Brabant, Actualisering 2017*

[15] Schwartz, A. (2015, 2 oktober). People aren't having babies in Denmark, so they made this hilariously provocative ad.

Geraadpleegd op 11 augustus 2017, van

<http://www.businessinsider.com/do-it-for-denmark-ad-campaign-to-encourage-pregnancy-2015-10?international=true&r=US&IR=T>

[16] NOS (2017) Plastic zak met vruchtwater doet dienst als kunstbaarmoeder, <https://nos.nl/artikel/2170169-plastic-zak-met-vruchtwater-doet-dienst-als-kunstbaarmoeder.html>

[17] Beroepsorganisatie van en voor verloskundigen KNOV (2015) Bevalling in Nederland steeds medischer, <https://www.knov.nl>

*/actueel-ov...*

## GERELATEERDE ITEMS

### **ZEVEN ZONDEN - HOOGMOED**

*26 mei 2020*

### **ZEVEN ZONDEN - AFGUNST**

*19 mei 2020*

## Delen



[PRIVACY STATEMENT](#)

[NIEUWSBRIEF](#)

[FACEBOOK](#)

[TWITTER](#)

[LINKEDIN](#)